Remaking Cities Congress Pittsburgh, PA October 16-18, 2013

Major Partners

Remaking Cities Institute, Carnegie Mellon University

The American Institute of Architects

Quality of life in Remaking Rotterdam Climate adaptation 2005, Energy 2009, densification+greening = sustainable city 2012

Nico Tillie,

Researcher/Teacher, Landscape Architecture Delft University of Technology Landscape Architect City of Rotterdam

Watervision 2035 International Architecture Biennale Rotterdam 2005

Rotterdam dam, port and watercity

History and water

• Surface area of Rotterdam: 300 km2; of the region: 807 km²

Water in Rotterdam

Sea and safety

Dunes (natural and artificially induced) Dikes Technical solutions i.e. Floodbarriers riskmanagement

Rivers and safety and relation to Ecosystem services

In the city water issues combined with social issues

Waterplan

1.Water: Precipitation, storage capacity per district

Quality of life data per district

Future vision Rotterdam Watercity 2035

Watersolutions, good housing + public space + watertransport

Sponge City, the city as a forest!

Watersquares, storage and good public space

Water living, urban agriculture and good housing

green/water roofs

Floating buildings

Watersquares finished in 2012/2013

Study from the 'De urbanisten' Rotterdam

Watersquare finished 2012/2013

Study from the 'De urbanisten' Rotterdam

Watersquares finished 2012/2013

Underground waterstorage for sewage overflow built in 2010 when excavations for underground carpark took place 10.000 m3 = 2.6 million gallon

Nico Tillie – Remaking Cities Congress - Pittsburgh 17th of Octobre 2013

A dike, with shops below and a roof garden to link the waterfront to the neighborhood: built in 2012/2013

Nico Tillie – Remaking Cities Congress - Pittsburgh 17th of Octobre 2013

CO2 reduction and renewable energy supply				
From technical solutions to a spatial inclusive strategy				
Residential & services	Transport 	Behaviour	Innovation	Industry & food
 deals with corporations Public lighting Compulsory use of district heatin Fiscal incentives Local laws 	 public transport, cycling Renewable energy Parkingfees vehicles and ships 	 All public vehicles co2 free All public buildings co2 free Campagne Incentives 	 innovationfund Knowledgecluster r of new techniques Research connections with universities to implement 	 Carbon captivity storage Deals with comp to filter Biofuel CO2 to greenho Quai electricity

.... to a vision ... from there, a tailormade plan for our specific situations!

Nico Tillie – **Remaking Cities Congress -** Pittsburgh 17th of Octobre 2013

Rough overview of steps for cities

1. reduction of demand, less consumption

2. Exchange waste flows, energy in planning

00 standard building 01 reduce consumption 02 reuse waste energy streams

passive, smart and bioclimatic design

wast heat, waste water, waste material in closed or connected cycles

...and upscaling

By: new stepped strategy by A. Van den Dobbelsteen

Exchange of Energy waste flows in REAP

1 m2 of super market can heat 7 m2 of appartment 1 m2 of green house can heat 4 m2 of appartment and produce food!!

© TU Delft, GW Rotterdam, dS+V Rotterdam, DJSA

Nico Tillie – **Remaking Cities Congress -** Pittsburgh 17th of Octobre 2013

District heating, CO2 pipelines for greenhouses, heat company founded

CLICK HERE

Е

184

n

PLARS

3. Energy potential mapping

Energiepotenties

Prof. A. Van den Dobbelsteen TU Delft

Nico Tillie – Remaking Cities Congress - Pittsburgh 17th of Octobre 2013

'Rotterdam, people make the innercity' 2012 (can be downloaded)

Densification plus Greenification = sustainable city ? 5000 trees, 80 ha of routes and green, 30.000 people?

- Walkability
- childfriendly
- Energy advatages
- Cycling
- Public transport
- More program, economic input
- Lively streets
- Cleaner air and water
- Less heat island effect

Using the initiatives of the people in the city **people built the city**

-From blue print to ...participation

-people already started ...

 transition management channels existing energy in the city into a joint vision...and translate into projects

- Matchmaking between initiatives and chances

People in the city had already started so we just mapped it

Infill like bridge buildings and rooftop

Nico Tillie – **Remaking Cities Congress -** Pittsburgh 17th of Octobre 2013

Klushuizen / DIY houses Rotterdam

36

DENSIFICATION STRATEGY 07 DO-IT-YOURSELF

De bestaande woonvoorraad niet vergeten vraagt om een verdichtingsstrategie die omgang weet te vinden met een bestand aan te kleine, bouwtechnisch matig en slecht geïsoleerde woningen in vooral de negentiende-eeuwse ring binnen de binnenstad. Hierbij gaat het niet om verdichting in vierkante meters maar het geschikt maken van bouwblokken voor meer inwoners. Waar de te kleine woningen op de huidige woonmarkt alleen aantrekkelijk zijn als studio's en maisonnettes, kan juist het vrijgeven van samengestelde kavels als kluswoning ervoor zorgen dat grotere woningen voor gezinnen tot stand kunnen komen.

De bestaande stedelijke structuur in de oude stadswijken wordt benut in economische en sociale zin, alsmede de bestaande groenstructuur en speelruimten. Woonconsument en coorperatie investeren samen in de verbouwkosten. Uitermate geschikt voor jonge stellen en gezinnen die een wooncarriere willen maken in een bestaande woning. Tevens biedt de aanwezigheid van bestaande scholen en levendigheid van de binnenstad een aantrekkelijk woonmilieu.

?SHALL WE ADD ALL HOUSING COOPERATIONS FROM 19TH CENTURY?

But if you densify...more green qualities needed !!

GLAMOROUS GRE

We identified 7 strategies which we could facilitate more...

07 GREEN STRATEGIES

The inner city has unique assets: magnificent bodies of water and a spine of parks and green water links. Quote Beasley

Vergroenen als uitdaging / The green challenge

Levendig en aantrekkelijk: daar ligt de focus om prettig te kunnen wonen, werken en recreëren in de binnenstad. Rotterdam wil de komende jaren meer inwoners en bezoekers in het centrum. Dat lukt alleen als het leefklimaat prettig is en meegroeit met de stad, de openbare ruimte speelt hierin een belangrijke rol. Uit onderzoek blijkt dat een aantrekkelijke openbare ruimte, waarvan groen het essentiële onderdeel is, een belangrijke voorwaarde is voor stedelijk leven in de dagelijkse woon- en werkomgeving en in vrije tijdsbestedingen. Hoe aantrekkelijker die openbare ruimte is, des te meer mensen deze willen gebruiken en hoe langer zij er verblijven. In de komande jaren zullen er 5000 homen en 150 voetbalvelden onen erhij komen in de hinnenstad.

runnie opieverc

Naast deze Visie is voor de inrichting van de buitenruimte de Rotterdamse Stijl ontwikkeld. Belangrijke principes daarvan zijn het gebruik van kwalitatief hoogwaardige inrichtingselementen (bestrating, meubilair, groen), het toepassen van meer groen en een goede balans tussen de verschillende gebruiksvormen van de buiten-

Integrated planning with green

centrumstijl gerealiseerd en positief door b emde principes zijn goed te herkennen in de vergroening is ook gerealiseerd door het uitt plekken is het bomenbestand aangevuld of v en de vernieuwde Kruiskade. Het gaat hierb bomen zijn aangeplant dan gebruikelijk is. De groenstrategieën zijn ontwikke

de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit erva vooruit naar de verdere verdichting. Door te meerwaarde voor (toekomstig) vastgoed. Hie de binnenstad. De zeven groenstrategieën t daarbij is dat naast de gemeente ook parti maken de stad! De gemeente stimuleert dit o particulieren kunnen bijdragen aan de buit het beheer ervan voor tien jaar. De gemeer strategieën toegepast kunnen worden.

Door de inzet van de zeven groens bewoners in zicht. De vergroening en de o toppingen zel het image worde hele stad offense

topniveau zal het imago van de hele stad omnoogtmen.

Itionaal

DENSIFICATION + GREEN SUSSTAINABLE CITY CONSTRACTION OF ANY OF AN

Parking lot becomes green public space

Urban green / Urban farming on empty lots

Playgrounds, childfriendly city 'woonerf' sidewalks go on for kids

GREEN STRATEGY 05

Kinderen zijn de toekomst van de stad

Hoe ben je zelf opgegroeid en wat waren jouw belangrijkste herinneringen? Met vriendij netjes buiten ravotten op het plein, klimmen in een boom, bloemen en bessen plukken kan ook in Een kindvriendelijke buitennimte is essentieel voor een wervend en compleet woonmilieu in de bir wiendelijkheid heeft meer om het lijf heeft dan een aantal speelplekken te realiseren: het gaat om de ing van de openbare ruimte. Brede stoepen, langzaam verkeer routes en drempelruimten (engels: zones) spelen daarin een belangrijke rol. Brede stoepen bieden een informele ruimte voor spel. D zijn overgangsgebieden tussen het privédomein en de openbare ruimte, waar kinderen beschut er spelen. Daarmaast zijn ook specifieke voorzierlingen voor allerlei doelgroepen nodig. Om de adolesc een goede uitlaatklep te geven is er bijvoorbeeld het internationaal gewaardeerde skatepark aan de kleinsten en allerkleinsten is er het speelplein op 't Landje en zijn er de openbare sportvelden op werplein aan de rand van het centrum. Sport, spel en groen zijn bijzonder belangrijk voor de het vitale en gezonde kinderen. In de speelplekkenstrategie wil de gemeente oases voor kinderen make spelanleidingen en voldoende zitgelegenheid. In combinatie met de verschillende leefmilieus, on ken en voorzieningen die eigen zijn aan een binnenstad wordt het centrum zo een waar eldorado vor kinderen.

Kinderen zorgen voor levendigheid op straat en voor sociale contacten tussen alles en ledere zijn de dragers van de nieuwe stedelijkheid. Quote Larry Beasley maart 2009

IN PROGRESS

POTENTIAL MAP 2040 & infografphics of +houses/district

wilderness

Green network provided more walking and biking, 'biking highways' 1.5 bikes per person

- Amsterdam, Delft 1
- Copenhagen
- Rotterdam 17%
- Portland 2%

f public transport

Legend

Assessment 30.000 inhabitants + 141 HA green

GREEN PER CAPITA AFTER DENSIFICATION

SUPPLY OF GREEN AREAS RELATIVE PER CAPITA

Ecosystem services increases mainly by introducing a green network

Healthy Life expectancy increased with two years

how to use this for the city now? GIS, Area assessments 100+ maps Ecological, social and economic indicators: identify what themes are below our goals, thresholds

Facilitate the transition process and stakeholders

Put open, objective data at the table

Result: Stakeholder chosen themes Waterproblems, recreation shortage Possible solution : watergarden, square

This years international Architecture Biennale: 'Urban by nature' about the metabolism of the city

In some parts of the world people access to the flows, can make the difference between life and death. In other cities they open the way to well-being.

Dirk Sijmons, 2013, TU Delft

Can we plan Rotterdam as an Urban Ecosystem with a high Q of life?

'A city is a way of life' Thank you for your attention!

nmjd.tillie@rotterdam.nl twitter: nicotillie72 twitter: urbanmetabolism Photo: speeldernis Rotterdam (play wilderness)